

Muzeum Emigracji
w Gdyni: Polacy
i Diaspora Polska
w Ameryce Północnej-
konferencja naukowa.

Katarzyna Szrodt podczas swojego wystąpienia na konferencji w Muzeum Emigracji, fot. Anna Rudek-Śmiechowska.

Katarzyna Szrodt

W Muzeum Emigracji w Gdyni, w dniach 20- 22 września, odbyła się konferencja naukowa, na którą zaproszeni zostali badacze zajmujący się tematyką emigracji. Specjaliści z Polski, Kanady, Stanów Zjednoczonych, Francji, reprezentujący różne dyscypliny: amerykaniści, kanadyści, filolodzy, antropolodzy kultury i historycy, dzielili się swoimi efektami badawczymi. Organizatorzy wyselekcjonowali szeroki zakres tematów: społeczno-polityczne uwarunkowania migracji transatlantyckich, przemiany zbiorowości polonijnych w Kanadzie i USA, wkład Polaków w życie społeczne, naukowe, artystyczne kraju osiedlenia, działalność instytucji polonijnych, życie i twórczość

artystów – emigrantów. Spotkały się odmienne szkoły badające migracje Polaków do Ameryki Północnej. Konferencja w Muzeum Emigracji pokazała, jak ważnym, aktualnym i ciągle niezbadanym do końca, jest fenomen emigracji. Podkreślany był zarówno heroizm, jak i tragizm emigracji, osiągnięcia diaspory polskiej, jak i błędy tkwiące w jej strukturze, analizowano statystyki i przedstawiano pojedyncze losy.

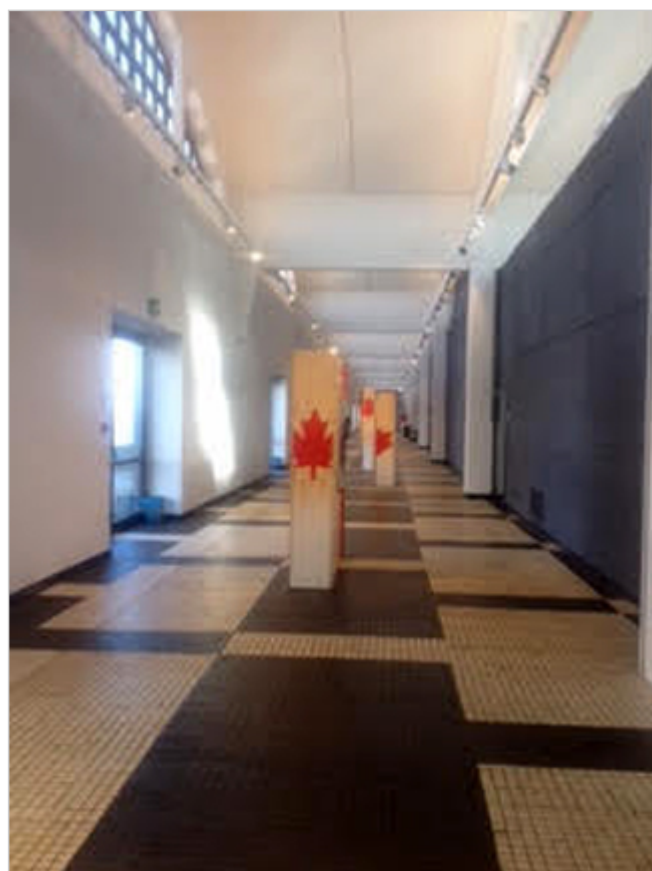

Nowoczesny budynek Muzeum Emigracji w Gdyni, fot. Muzeum Emigracji.

Konferencję otworzył referat profesora Adama Walaszka z Uniwersytetu Jagiellońskiego: *Czy historiografia wędruje ponad granicami. Historycy o translatorskich migracjach i Polonii w USA*. Interesujące badania porównawcze omówiła prof. Danuta Prasałowicz, również z Uniwersytetu Jagiellońskiego, w

referacie: *Zbiorowości migracyjne polska i niemiecka w USA – perspektywa porównawcza.*

Wystąpienia prelegentów zgrupowano w blokach tematycznych: **Tożsamość diaspory w USA i Kanadzie, Twórczość literacka i działalność prasowa Polaków i Polonii, Kulturalne aspekty polskiej obecności w Kanadzie i USA, Polscy intelektualiści w USA, Powiązania z diasporą żydowską, Przemiany społeczności polonijnych, Polonia amerykańska a Polska.** Ten niezmiernie bogaty zakres tematyki pokazał, jak inspirującym i wieloaspektowym w dzisiejszych czasach jest historia i dzień dzisiejszy polskiej emigracji.

Muzeum Emigracji w Gdyni,
fot. Katarzyna Szrodt.

Mój referat: *Twórczość polskich artystów plastyków na emigracji w Kanadzie, w latach 1939-1989. Szkic problematyki*, współgrał z wystąpieniem Anny Rudek-Śmiechowskiej: *Zdobędziemy Manhattan. Polska diaspora artystyczna w Nowym Yorku, czyli historia Stowarzyszenia Artystów Polskich w Ameryce (1986-1989)*. Trud życia artysty na emigracji, szukanie możliwości wystawiania i sprzedaży, wysiłek tworzenia i próby utrzymania się ze sztuki, brak środowiska, odbiorców, nabywców dzieł sztuki – to są problemy twórcy na emigracji niezależnie od kraju osiedlenia. Wystąpienie Aleksandry Idzior: *From emigrant to a war refugee – the artist as a political and cultural nomad*, przedstawiło tragiczną sylwetkę Teresy Żarnower, polskiej artystyki żydowskiego pochodzenia. Ewa Bobrowska omówiła twórczość Lubomira Tomaszewskiego oraz wkład grupy Emocjonalistów w życie kulturalne Stanów Zjednoczonych na przełomie XX i XXI wieku.

Ciągle tematyka polskiej twórczości plastycznej powstającej w Ameryce Północnej stanowi skarbiec tematów do zbadania. Wiele w nim fascynujących biografii twórczych, dużo dokonań, o których nic nie wiadomo w kraju. Jest to znakomite pole działań

dla badaczy, tym bardziej, że diaspora polska, tak, jak w przeszłości, tak i współcześnie, nie wspiera artystów i trud tworzenia na emigracji często popada w zapomnienie.

Publikacja pokonferencyjna, na którą złożą się wszystkie referaty, stanie się niewątpliwie ważnym kompendium wiedzy ukazującym wieloaspektowość fenomenu emigracji Polaków do Stanów Zjednoczonych i Kanady od połowy XIX wieku do naszych czasów.